

# ΗΥ-217 Τρίτη σειρά ασκήσεων

18 Νοεμβρίου 2002

Ημερομηνία παράδοσης 15-11-02

## 1 Άσκηση

Για να έρθει άθροισμα 11 πρέπει να έρθουν οι παρακάτω συνδιασμοί  
(6, 4, 1)(6, 3, 2)(5, 5, 1)(5, 4, 2)(5, 3, 3)(4, 4, 3)

Για να έρθει άθροισμα 12 πρέπει έρθουν οι παρακάτω συνδιασμοί  
(6, 5, 1)(6, 4, 2)(6, 3, 3)(5, 5, 2)(5, 4, 3)(4, 4, 4)

Γενικά, οι δυνατοί συνδιασμοί για μια τριάδα με διαφορετικά στοιχεία είναι  $3! = 6$ . Στην περίπτωση όμως που μια τριάδα έχει κάποια στοιχεία ίδια (για παράδειγμα (5, 5, 3)) τότε οι δυνατοί συνδιασμοί είναι τρεις. Άρα συνολικά έχουμε  $6 + 6 + 3 + 6 + 3 + 3 = 27$  συνδιασμούς.

Όμοια στην περίπτωση που ζητάμε να έρθει άθροισμα 12, έχουμε  $6 + 6 + 3 + 3 + 6 + 1 = 25$  συνδιασμοί.

Ο δειγματικός χώρος είναι  $6^3 = 216$  στοιχεία, άρα η πιθανότητα να έρθει άθροισμα 11 είναι  $P(11) = 27/216$ , και η πιθανότητα να έρθει άθροισμα 12

$P(12) = 25/216$ .

## 2 Άσκηση

Πρώτα θα υπολογίσουμε τους τρόπους με τους οποίους μπορούμε να τοποθετήσουμε τους 8 πύργους ώστε αυτοί να είναι ασφαλείς, και έπειτα θα διαιρέσουμε με το πλήθος των δυνατών ενδεχομένων. Θα τους τοποθετήσουμε τον έναν μετά τον άλλο στην σκακιέρα  $8 \times 8$ . Για τον πρώτο πύργο δεν υπάρχει περιορισμός, άρα έχουμε 64 επιλογές. Αφού τοποθετήσουμε τον πρώτο πύργο, αυτόματα μια στήλη και μια γραμμή "έξοντώνεται". Έτσι είναι σαν να έχω μια σκακιέρα  $7 \times 7$ , και τότε θα έχουμε 49 επιλογές. Όμοια, για τον τρίτο πύργο μένουν 36 επιλογές, για τον τέταρτο 25, κ.ο.κ. Άρα με  $64 \times 63 \times \dots \times 57 = 64!/56!$  τρόπους μπορώ να

τοποθετήσω 8 πύργους. Επομένως η ζητούμενη πιθανότητα είναι

$$p = \frac{64 \times 49 \times 36 \times 25 \times 16 \times 9 \times 4}{\frac{64!}{56!}} \quad (1)$$

### 3 Άσκηση

(α) Ο αρχηγός της ομάδας μπορεί να επιλεγεί με  $n$  τρόπους. Μένουν  $n - 1$  άτομα από τα οποία μπορούμε να επιλέξουμε  $2^{n-1}$  ομάδες. Άρα ο αριθμός όλων των δυνατών ομάδων είναι  $n2^{n-1}$ .

(β) Μπορούμε να επιλέξουμε μια ομάδα  $k$  ατόμων από τα  $n$  με  $\binom{n}{k}$  τρόπους. Συνολικά μπορώ να φτιάξω  $k \binom{n}{k}$  ομάδες των  $k$ . Επομένως για όλα τα  $k$  έχω

$$\sum_{k=1}^n k \binom{n}{k} = n2^{n-1}$$

### 4 Άσκηση

(α) Ο δειγματικός χώρος είναι  $\binom{52}{7}$  (με πόσους τρόπους μπορώ να διαλέξω 7 στοιχεία από ένα σύνολο με 52 στοιχεία). Ζητάμε τα 7 χαρτιά περιέχουν ακριβώς 3 άσσους. Μπορούμε να διαλέξουμε 3 οποιουδήποτε από τους 4 άσσους και 4 οποιαδήποτε από 48 χαρτιά. Συνολικά, έχουμε  $\binom{4}{3} \binom{48}{4}$  επιλογές. Άρα η πιθανότητα που ζητάμε είναι

$$\frac{\binom{4}{3} \binom{48}{4}}{\binom{52}{7}}.$$

(β) Όμοια με το (α) η ζητούμενη πιθανότητα είναι  $\binom{4}{2} \binom{48}{5} / \binom{52}{7}$ .

(γ) Έστω  $A$  και  $B$  τα ενδεχόμενα του (α) και (β) αντίστοιχα. Ζητάμε την πιθανότητα

$$P(A \cup B) = P(A) + P(B) - P(A \cap B) \quad (2)$$

Το ενδεχόμενο  $A \cup B$ , (να έχω ακριβώς 3 άσσους και 2 ντάμες) μπορεί να γίνει διαλέγοντας 3 από τους 4 άσσους, 2 από τις 4 ντάμες και 2 χαρτιά από τα υπόλοιπα 44. Το ζητούμενο ενδεχόμενο μπορεί να γίνει με  $\binom{4}{3} \binom{44}{2}$

διαφορετικούς τρόπους. Άρα η ζητούμενη πιθανότητα είναι  $\binom{4}{3} \binom{44}{2} + \binom{4}{2} \binom{48}{5} - \binom{4}{3} \binom{4}{2} \binom{44}{2} / \binom{52}{7}$ .

## 5 Άσκηση

Ισχύει ότι

$$P(X = k) = \frac{1}{k_2 - k_1 + 1}$$

όπου  $k$  ανήκει στο σύνολο των ακέραιων τιμών στο διάστημα  $(k_1, k_2)$ .

Επομένως έχουμε

$$\begin{aligned} P(\max(0, X) = t) &= P(\{0 = t, X \leq 0\} \cup \{X = t, 0 < X\}) \\ &= P(0 = t, X \leq 0) + P(X = t, 0 < X) \\ &= P(0 = t, X \leq t) + P(X = t, 0 < t) \end{aligned}$$

Παίρνουμε περιπτώσεις για το  $t$

Αν το  $t$  ανήκει στους θετικούς ακέραιους του διαστήματος  $(k_1, k_2)$  είναι

$$P(0 = t, X \leq t) = 0$$

Άρα

$$P(\max(0, X) = t) = P(X = t) = \frac{1}{k_2 - k_1 + 1}$$

Αν το  $t$  ανήκει στους αρνητικούς ακέραιους του διαστήματος  $(k_1, k_2)$  είναι

$$P(\max(0, X) = t) = 0$$

και στην περίπτωση που  $t = 0$

$$P(X = t, 0 \leq t) = 0$$

Άρα

$$\begin{aligned} P(\max(0, X) = t) &= P(X \leq t) \\ &= \sum_{s=k_1}^0 \frac{1}{k_2 - k_1 + 1} = \frac{1}{k_2 - k_1 + 1} \sum_{s=k_1}^0 1 \\ &= \frac{1 - k_1}{k_2 - k_1 + 1} \end{aligned}$$

Όμοια έχουμε

$$\begin{aligned} P(\min(0, X) = t) &= P(\{0 = t, 0 \leq X\} \cup \{X = t, X < 0\}) \\ &= P(0 = t, 0 \leq X) + P(X = t, X < 0) \\ &= P(0 = t, t \leq X) + P(X = t, t < 0) \end{aligned}$$

Παίρνουμε περιπτώσεις για το  $t$

Αν το  $t$  ανήκει στους θετικούς ακέραιους του διαστήματος  $(k_1, k_2)$  είναι

$$P(\min(0, X) = t) = 0$$

Αν το  $t$  ανήκει στους αρνητικούς ακέραιους του διαστήματος  $(k_1, k_2)$  είναι

$$P(\min(0, X) = t) = P(X = t) = \frac{1}{k_2 - k_1 + 1}$$

και στην περίπτωση που  $t = 0$

$$\begin{aligned} P(\min(0, X) = t) &= P(X \geq t) = P(X > t - 1) \\ &= 1 - P(X \leq t - 1) \\ &= 1 - \sum_{k_1}^{[t-1]} \frac{1}{k_2 - k_1 + 1} \\ &= 1 - \sum_{k_1}^{-1} \frac{1}{k_2 - k_1 + 1} \\ &= 1 - \frac{-1 - k_1 + 1}{k_2 - k_1 + 1} \\ &= \frac{k_2 + 1}{k_2 - k_1 + 1} \end{aligned}$$

Άρα

$$\begin{aligned} P(\min(0, X) = t) &= P(X \leq t) \\ &= \sum_{s=k_1}^0 \frac{1}{k_2 - k_1 + 1} \\ &= \frac{1}{k_2 - k_1 + 1} \sum_{s=k_1}^0 1 \\ &= \frac{1 - k_1}{k_2 - k_1 + 1} \end{aligned}$$

## 6 Άσκηση

Ο αριθμός των λαθών είναι μια διωνυμική τυχαία μεταβλητή με μέση τιμή  $n(1-p)$  όπου  $n=10.000$ . Το ζητούμενο είναι ο μέσος όρος των τιμών

δηλαδή η μέση τιμή της μεταβλητής να είναι το πολύ 10. Επομένως θέλουμε

$$n(1-p) < 10, 10000(1-p) < 10, 1-p < 0.001, p > 0.999 \quad (3)$$

## 7 Άσκηση

Ο δειγματικός χώρος αποτελείτε από τετράδες με K και Γ και περιέχει  $2^4 = 16$  στοιχεία. Οι X,Y παίρνουν τιμές  $\{0,1,2,3,4\}$  Πιο αναλυτικά θα αποδειχθούν μερικά παραδείγματα.

Η πιθανότητα να μην φέρω την πρώτη φορά K και να μην φέρω καμία φορά K, δηλαδή (0,0) είναι  $1/16$ .

Η πιθανότητα να πρωτοεμφανιστεί K την δεύτερη φορά και να φέρω K δυο φορές, δηλαδή (2,2) είναι  $2/16$ .

Η πιθανότητα να πρωτοεμφανιστεί K την πρώτη φορά και να φέρω τρεις φορές K, δηλαδή (1,3) είναι  $3/16$ , κ.ο.κ

Διαγραμματικά έχουμε

| Y X | 0    | 1    | 2    | 3    | 4    |
|-----|------|------|------|------|------|
| 0   | 1/16 | 0    | 0    | 0    | 0    |
| 1   | 0    | 1/16 | 1/16 | 1/16 | 1/16 |
| 2   | 0    | 3/16 | 2/16 | 1/16 | 0    |
| 3   | 0    | 3/16 | 1/16 | 0    | 0    |
| 4   | 0    | 1/16 | 0    | 0    | 0    |

Οι περιθωριακές συναρτήσεις δίνονται από τους τύπους

$$P_X(x) = \sum_{y=0}^4 P_{XY}(x, y)$$

$$P_Y(y) = \sum_{x=0}^4 P_{XY}(x, y)$$

δηλαδή

$$P_X(0) = 1/16, P_X(1) = 8/16, P_X(2) = 4/16, P_X(3) = 2/16, P_X(4) = 1/16$$

$$P_Y(0) = 1/16, P_Y(1) = 4/16, P_Y(2) = 6/16, P_Y(3) = 4/16, P_Y(4) = 1/16$$